

Marta ZAMBRZYCKA

Uniwersytet Warszawski
University of Warsaw
ORCID 0000-0002-2123-8531
e-mail: m.e.zambrzycka@uw.edu.pl

Sprawozdanie z realizacji projektu „Kulturowa i językowa adaptacja ukraińskich uchodźców – zadania i wyzwania. Polska–Kanada”

**Report on the implementation of the project “Cultural and
linguistic adaptation of Ukrainian refugees – tasks and
challenges. Poland–Canada”**

Abstract

The report concerns the implementation of the project entitled “Cultural and linguistic adaptation of Ukrainian refugees – tasks and challenges. Poland–Canada”. It was created in response to the new refugee challenges that Poland and other countries encountered after the Russian aggression against Ukraine in February 2022. The project was initiated by the Institute of Ukrainian Studies, WLS UW in cooperation with the University of Alberta in Canada, and lasted from February to August 2024. This paper outlines conferences, seminars and meetings that were held during the project.

Projekt „Kulturowa i językowa adaptacja ukraińskich uchodźców – zadania i wyzwania. Polska–Kanada” powstał w odpowiedzi na nowe wyzwania uchodźcze, z jakimi Polska oraz inne państwa zetknęły się po agresji rosyjskiej na Ukrainę w lutym 2022 roku. Projekt został zainicjowany przez Instytutu Ukrainistyki WLS UW we współpracy z Uniwersytetem Alberta w Kanadzie, trwał od lutego do sierpnia 2024 roku i miał na celu przeprowadzenie i upowszechnienie badań nad kulturową i językową adaptacją ukraińskich uchodźców w Polsce, Kanadzie oraz innych państwach, mających doświadczenie związane z adaptacją uchodźców oraz z różnego typu migracjami.

W trakcie realizacji projektu, w dniu 9 kwietnia 2024 odbyło się seminarium pt. *Wkład uchodźców w kształtowanie przestrzeni kulturowej*, podczas którego wystąpiły

przebywające w Polsce uchodźczynie wojenne (dr Zinaida Kosycka, Marija Yankova, Olena Lubychenko oraz Svitlana Huselnykova). Prelegentki opowiedziały o podejmowanych przez nie inicjatywach i działaniach na rzecz integracji środowisk ukraińskich w nowych miejscach zamieszkania. Przeanalizowały trudności i wyzwania, z którymi musiały się zmierzyć, a także najważniejsze potrzeby przyszłości. Opowiadały o działaniach artystycznych jako formie autoterapii, o adaptacji dzieci ukraińskich w Polsce. Opowiadając o bardzo osobistym doświadczeniu, podzieliły się ze słuchaczami własnymi obawami, ale także nadziejami na przyszłość i sposobami na radzenie sobie w traumatycznej sytuacji.

Kolejną podjętą w ramach projektu inicjatywą była międzynarodowa konferencja naukowa *Cultural and linguistic adaptation of Ukrainian Refugees*. Otrzymała się ona 19 czerwca 2024 w trybie hybrydowym. W konferencji wzięli udział naukowcy z Polski, Kanady, Ukrainy, Niemiec, Chorwacji, Japonii. Tematyka obejmowała szeroki zakres, m.in. kwestie językowej adaptacji uchodźców, różne strategie akulturacji. Alla Nedashkivska z Uniwersytetu Alerty w Kanadzie opowiedziała o specyfice ukraińskiej diaspory w Kanadzie, Switłana Romaniuk z Uniwersytetu Warszawskiego omówiła zagadnienie wyzwań i perspektyw związanych z nauczaniem języka ukraińskiego w Polsce, Yuliya Dzyabko podjęła temat adaptacji uchodźców ukraińskich w Japonii. O sytuacji uchodźców w Niemczech opowiedziała Nadiya Kiss, zaś Hanna Sytar omówiła zagadnienie adaptacji językowej dzieci ukraińskich w Republice Czeskiej. Znaczenie technologii w nauce języków było przedmiotem referatu Katarzyny Gajdy.

Część prelegentów podjęła się zagadnień związanych z adaptacją w systemach edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem edukacji wyższej. O adaptacji ukraińskich uchodźców w ramach systemu wyższej edukacji w Chorwacji opowiedziała Ana Dugandzić z Uniwersytetu w Zagrzebiu, zaś Marta Zambrzycka omówiła działania na rzecz uchodźców podejmowane w Katedrze (obecnie Instytucie) Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Katarzyna Jakubowska-Krawczyk przeanalizowała kwestię motywacji adaptacyjnej i biegłości językowej uchodźców ukraińskich w Polsce, a Olga Kostecka zajęła się zagadnieniem adaptacji dzieci ukraińskich w polskich szkołach. Oksana Besaraba z Fundacji Kultury Duchowej Pogranicza w Lublinie omówiła działalność sobotniej szkoły im. prof. Michała Łesiowa.

O kulturowych kontekstach adaptacji mówiły Lada Tsymbala z Lwowskiej Akademii Sztuki oraz Daria Pavleshen z Uniwersytetu w Zabrzebiu. Mariana Kril z Polskiego Radia dla Ukrainy opowiedziała o roli mediów w procesach adaptacyjnych ukraińskich uchodźców. O znaczeniu literatury i kina w procesach integracji i adaptacji uchodźców opowiedzieli Philip Mierzwa z Uniwersytetu Warszawskiego, Filip Durant z Kanady oraz Ryszard Kupidura z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Spotkanie zakończyło się dyskusją nad rolą instytucji kulturalnych w procesie integracji uchodźców oraz perspektywami rozwoju tego obszaru w przyszłości.

W ramach projektu wydano także publikację *Adaptacja ukraińskich uchodźców (na przykładzie działań Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego)*¹, która relacjonuje działania podjęte do tej pory oraz ma posłużyć jako materiał do dalszych badań².

LITERATURA / REFERENCES

- Jakubowska-Krawczyk K., Romaniuk S., *Adaptacja ukraińskich uchodźców (na przykładzie wybranych działań Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego)*, Warszawa 2024.
- Романюк С., Якубовська-Кравчик К., Адамія З., *Мовна підтримка та культурно-соціальна інтеграція: досвід Грузії та Польщі в роботі з українськими біженцями*, Тбілісі 2025. [Romaniuk S., Jakubowska-Krawczyk K., Adamia Z., *Movna pidtrimka ta kul'turno-social'na integraciâ: dosvid Gruzii i Pol'shi v roboti z ukraïns'kimi bižencâmi*, Tbilisi 2025]

¹ K. Jakubowska-Krawczyk, S. Romaniuk, *Adaptacja ukraińskich uchodźców (na przykładzie wybranych działań Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego)*, Warszawa 2024.

² С. Романюк, К. Якубовська-Кравчик, З. Адамія, *Мовна підтримка та культурно-соціальна інтеграція: досвід Грузії та Польщі в роботі з українськими біженцями*, Тбілісі 2025.